

1939	1939	1940	1940	1941	1941	1941	1942	1944	1945	1945	1945	1946	1946
Mobilisatie van het Nederlandse leger. Honderden agrariërs moeten zich melden voor militaire dienst.	Bouw Landbouwhuis in de tuin van het Ursulinenklooster te Roermond.	De Duitsers vallen Nederland binnen, agrarische bedrijven boden een schuilplaats voor onderduikers.	Boerenfrontman J. Th. Verheggen overlijdt. Hij woonde samen met een viertal andere Limburgse vertegenwoordigers de oprichtingsvergadering in 1896 bij en heeft een enorme staat van dienst binnen de LLTB.	W.J. Drosen wordt voorzitter van de LLTB, naast zijn functie als agrarisch vertegenwoordiger in de Tweede Kamer en voorzitter van het Landbouwbelaan en de Landbouwcrisisorganisatie.	Er wordt opgeroepen het lidmaatschap van de LLTB op te zeggen omdat de leiding in handen kwam van de NSB. De nieuwe Coöperatie Centrale Vereniging Landbouwbelaan nam de coöperatieve functie van de LLTB over.	De LLTB werd genoodzaakt zijn werk neer te leggen. De nationaal-socialistische landbouworganisaties probeerden steeds meer invloed in de organisatie te krijgen.	De bodem verarmde door schaarste van (kunst)meststoffen, hierdoor daalde de productie van gewassen. Het aantal schapen en geiten breidde uit tijdens de oorlogsjaren, ze zorgden voor bemesting en voor melk, wol en vlees.	De pluiveehouderij werd door toedoen van de overheid bijna geheel weggesaneerd. Graan moest zoveel mogelijk beschikbaar blijven voor de menselijke consumptie.	Limburg werd bevrijd.	G. Derks werd gekozen tot voorzitter van de LLTB en W.J. Drosen wordt secretaris/directeur.	De werkzaamheden van de LLTB werden weer hervat. Ook besluit de vereniging statutair als katholieke organisatie door het leven te gaan.	De COVAS (coöperatie voor afzet van suikerbieten) werd opgericht, met als doel de afzet van suikerbieten te bevorderen via gezamenlijke in- en verkoop.	Eind 1946 werden in Limburg de eerste koeien geïnsemineerd, er was behoefte aan koeien die meer melk gaven.
AGRARISCH ALGEMEEN		INITIATIEVEN LLTB											

Schade agrosector na oorlog enorm

PAUL LOGISTER

Nadat begin maart 1945 voor Limburg een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog, kon de balans worden opgemaakt van vijf jaar Duitse bezetting.

1936-1946

Door de oorlogshandelingen bleek enorme schade te zijn aangericht. Als gevolg van mijnen, tankgrachten en loopgraven was 40.710 hectare aan cultuurgrond onbruikbaar geworden. Daarnaast waren 1.191 boerderijen verwoest en duizenden bedrijfsgebouwen beschadigd.

Doordat meer dan 524.000 vierkante meter glas verloren was gegaan, kon twee derde van de kassen niet

meer worden gebruikt. Boomgaarden waren zwaar beschadigd en aanzienlijke delen van de inventaris van bedrijven verdwenen.

Het overgrote deel van de boeren in Limburg was niet in staat in het eigen levensonderhoud te voorzien. Dit kwam onder meer door de lage prijzen van akkerbouwproducten van de sterk verarmde zandgronden. De reden daarvan was een gebrek aan kunstmest.

De prijzen voor producten uit de vee- en pluimveehouderij waren weliswaar redelijk, maar boden de Limburgers nauwelijks soelaas. Dat had weer mee te maken met het feit dat een groot deel van de levende have van de bedrijven was verdwijnen.

Uit een rapport van het Militair Gezag over de veestapel in Noord-

Limburg blijkt hoe schrijnend de situatie was: van de 4.000 paarden had de Duitse bezetter er 2.384 meegenomen, waardoor een groot tekort ontstond. Het totaal aan paarden dat in Limburg verdween, wordt geschat op 6.626 stuks.

De Rijksdienst voor Landbouwherstel had berekend dat zo'n 40.000 varkens, 6.700 schapen en 1.200 geiten waren verdwenen.

Ook met de huisvesting op het verwoeste platteland was het treurig gesteld. Zo woonden honderden gezinnen maandenlang in kelders, varkensstallen, schuren, kippenhokken en andere noodverblijven.

GEBREK AAN ALLES

Er was een gebrek aan alles, maar de noodzakelijke hulp bleef door de

bureaucratie van de verschillende overheidsdiensten lang uit. Dat had onder meer te maken met de bevrijding die in etappes plaatsvond. Daardoor kwam de organisatie van de productie en voedselvoorziening maar langzaam op gang.

Tegelijkertijd verslechterde de arbeidssituatie op het platteland. De onderduikers waren terug naar huis en konden niet meer op het bedrijf worden ingezet. Bovendien vond een deel van het personeel werk bij de geallieerden of Binnenlandse Strijdkrachten, waar ze verzekerd waren van een goed loon en beter eten.

Met name voor kleine boeren was 1945 een moeilijk jaar, vooral in de door oorlogsgeweld getroffen gebieden, waar zij hun laatste schamele bezit verwoest en gestolen zagen.

1896 - 2021

De LLTB bestaat dit jaar 125 jaar. In Nieuwe Oogst is er volop aandacht voor dit jubileum. Gedurende dit jaar verschijnt elke derde zaterdag van de maand een speciale jubileumpagina. Elke keer wordt een decennium met de belangrijkste gebeurtenissen uitgelicht en is er aandacht voor actualiteiten rondom de jubileumactiviteiten die de LLTB organiseert. De jubileumpagina's die eerder zijn verschenen, zijn terug te vinden op lltb.nl/jubileum.

Boerengezinnen leefden in armoedige omstandigheden. Kippenhokken dienden als onderkomen.

Het aantal schapen werd groter. De dieren zorgden voor melk, wol en vlees.

Foto's: Archief LLTB

Documentaire over vier boerenfamilies in de maak

DANIËLE FERON-ROEBROEK

Omdat de LLTB 125 jaar bestaat, is er een documentaire in de maak. In de film staan vier Limburgse boerenfamilies centraal. Documentairemaker Pieter-Nic van den Beuken licht dit bijzondere project toe.

INTERVIEW

Een documentaire maken is een hele klus, waar begint u?

'Vanaf het prille begin ben ik conceptueel betrokken bij het opzetten van alle activiteiten rondom het jubileum, het idee voor het boek, de festiviteiten en ook de documentaire. De uitwerking van het boek en de festiviteiten wordt verzorgd door anderen, maar voor de docu sta ik aan de lat. De film moet de passie en trots van de boer uitstralen en een authentiek beeld geven van de boer en de sector.'

Hoe gaat u te werk?

'Ik heb allereerst gesprekken gevoerd met de vier families die centraal staan in de film. Het draait allemaal om vertrouwen. Als er geen vertrouwensband is, wordt het niks. In het begin is er dan ook heel veel gepraat. Daarna gingen we de families volgen: wat doen ze de hele dag? Interviews aan de keukentafel vormden de volgende stap, waarna ik in overleg met filmmaker Ruud Geuijen de highlights

voor de film bepaalde.

'We zijn vorig jaar september gestart, zodat we ongeveer een jaarrond beelden hebben. Ik wil namelijk alle vier seizoenen in beeld hebben, mede omdat de sector ook op de seizoenen draait. Nu we een aantal maanden verder zijn, draaien we mee in de dagelijkse dynamiek van de families. Ze zijn zich niet meer bewust van de camera, we zijn zo onderhand deel van het meubilair geworden.'

Wat voor film gaat het worden?

'Het wordt een film van pakweg vijftig minuten waarin vier boerenfamilies en de liefde voor hun producten en dieren centraal staan. Open en eerlijk. Puur. De sector is vaak onderwerp van politieke discussies. Er wordt nogal eens vergeten dat al die agrarische bedrijven worden gerund door ondernemers die dicht bij de natuur staan, houden van de producten die ze telen en de dieren die ze houden. Daar mag de wereld om ons heen best wel wat meer respect voor hebben.'

Hoe ervaart u het maken van deze documentaire?

'Deze film is voor mij een avontuur. Film maker Ruud Geuijen staat garant voor het beeld en componist Tren van Enckevort componeert de muziek bij de film. Ik ben enorm benieuwd naar het resultaat. Maar, ik ben eigenlijk nog nieuwsgieriger naar de reactie van de vier families. Dat vind ik nog veel belangrijker.'

Pieter-Nic van den Beuken

Foto: Pieter-Nic van den Beuken

'Het draait bij het maken van een documentaire allemaal om vertrouwen. Als er geen vertrouwensband is, wordt het niks'